

Cauza C-230/23**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

13 aprilie 2023

Instanța de trimitere:

Ondernemingsrechtbank Gent Afdeling Gent (Belgia)

Data deciziei de trimitere:

16 februarie 2023

Reclamantă:

CV REPROBEL

Pârâtă:

NV COPACO BELGIUM

Obiectul procedurii principale

Reclamanta – CV REPROBEL (denumită în continuare „REPROBEL”) – solicită, în esență, obligarea pârâtei la plata sumei de 28 614,49 euro (inclusiv TVA) din cauza unor facturi neplătite și la plata unei despăgubiri în cuantum de 2 861,44 euro, ambele sume majorate cu dobânzi. Pârâta – NV COPACO BELGIUM (denumită în continuare „COPACO”) – solicită respingerea cererii reclamantei ca neîntemeiată.

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Această cerere, formulată în temeiul articolului 267 TFUE, privește întrebarea dacă o entitate însărcinată de stat cu perceperea și repartizarea compensațiilor echitabile, în sensul articolului 5 alineatul (2) literele (a) și (b) din Directiva 2001/29, și asupra căreia statul exercită un control, este o entitate împotriva căreia un particular poate invoca, pentru apărarea sa, incompatibilitatea cu dreptul Uniunii a unei norme naționale pe care această entitate dorește să o impună acestui particular, dacă această dispoziție are efect direct și dacă o instanță

națională trebuie să lase neaplicată o normă națională care contravine acestei dispoziții.

Întrebările preliminare

O entitate precum REPROBEL, în măsura în care este însărcinată de stat, printr-un ordin regal, cu perceperea și repartizarea compensației (compensațiilor) echitabile stabilită (stabilite) de stat, în sensul articolului 5 alineatul (2) literele (a) și (b) din Directiva 2001/29, și asupra căreia statul exercită un control, este o entitate împotriva căreia un particular poate invoca, pentru apărarea sa, incompatibilitatea cu dreptul Uniunii a unei norme naționale pe care această entitate dorește să o impună acestui particular?

Pentru a se răspunde la această întrebare, este important faptul că controlul exercitat de stat asupra acestei entități implică, printre altele:

- o Obligația pentru această entitate de a trimite întotdeauna ministrului competent o copie a cererii sale de informații adresată debitorilor, necesare atât pentru perceperea, cât și pentru repartizarea remunerației pentru reprografie, astfel încât ministrul să poată fi informat cu privire la modul în care entitatea își exercită dreptul de control și să poată constata dacă este indicat ca, printr-un ordin ministerial, să stabilească conținutul, numărul și frecvența cererilor de informații de asemenea manieră încât ele să nu îngreuneze activitățile persoanelor chestionate mai mult decât este necesar;
- o Obligația pentru entitate de a apela la reprezentantul ministrului pentru a trimite o cerere de informații necesare pentru perceperea remunerației proporționale pentru reprografie, debitorilor, distribuitorilor, indiferent dacă aceștia sunt comercianți cu ridicata sau cu amănuntul, societăților de leasing sau societăților care se ocupă cu întreținerea aparaturilor, dacă debitorul nu a cooperat la încasare, cu precizarea că entitatea are, de asemenea, obligația de a trimite o copie a acestei cereri ministrului competent, astfel încât acesta să poată stabili conținutul, numărul și frecvența cererilor de asemenea manieră încât ele să nu îngreuneze activitățile persoanelor chestionate mai mult decât este necesar;
- o Obligația pentru entitate de a prezenta spre aprobare ministrului competent regulile de repartizare legate de remunerația pentru reprografie, precum și orice modificare suferită de acestea.
- o Obligația pentru entitate de a supune formularul de declarație întocmit de ea aprobării ministrului competent, fără de care formularul nu poate fi eliberat.

Pentru a se răspunde la întrebare, este important, de asemenea, faptul că entitatea dispune de următoarele competențe?

- o Competența de a solicita toate informațiile necesare pentru perceperea remunerației pentru reprografie de la toate persoanele care sunt debitori, cotizanți, distribuitori, indiferent dacă aceștia sunt comercianți cu ridicata sau cu amănuntul, societăți de leasing și societăți care se ocupă cu întreținerea aparaturilor. Fiecare cerere trebuie efectuată, în mod obligatoriu, cu menționarea sancțiunilor penale care se aplică în cazul în care nu se respectă termenul stabilit sau se furnizează informații incomplete sau incorecte;
- o Competența de a solicita tuturor debitorilor să furnizeze toate informațiile legate de operele copiate, care sunt necesare pentru repartizarea remunerației pentru reprografie;
- o Competența de a obține toate informațiile necesare pentru îndeplinirea misiunii sale de la Administrația vămilor și accizelor, Administrația TVA și Oficiul Național de Securitate Socială.

Articolul 5 alineatul (2) literele (a) și (b) din Directiva 2001/29 are efect direct?

O instanță națională trebuie, la solicitarea unui particular, să lase neaplicată o normă națională atunci când această normă impusă de stat contravine articolului 5 [alineatul (2)] literele (a) și (b) din Directiva 2001/29, menționat anterior, în special deoarece această normă, contrar articolului menționat, obligă acest particular să plătească taxe?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Articolul 5 alineatul (2) literele (a) și (b) și considerentul (52) din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (denumită în continuare „Directiva 2001/29”)

Dispoziții naționale invocate

Koninklijk besluit van 30 oktober 1997 betreffende de vergoeding verschuldigd aan auteurs en uitgevers voor het kopiëren voor privé-gebruik of didactisch gebruik van werken die op grafische of op soortgelijke wijze zijn vastgelegd (Decretul regal din 30 octombrie 1997 privind remunerarea autorilor și editorilor pentru copiile unor opere pe suport grafic sau analog realizate în scop personal sau didactic) (denumit în continuare „Decretul regal din 30 octombrie 1997”)

Wet van 22 december 2016 tot wijziging van sommige bepalingen van het boek XI van het Wetboek van economisch recht (Legea din 22 decembrie 2016 de modificare a anumitor dispoziții din cartea XI a Codului de drept economic)

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 REPROBEL solicită în esență obligarea COPACO la plata sumei de 28 614,49 euro din cauza unor facturi restante și la plata unei despăgubiri în cuantum de 2 861,44 euro, ambele sume majorate cu dobânzi. COPACO solicită respingerea cererii reclamantei ca neîntemeiată.

Principalele argumente ale părților din litigiul principal

- 2 COPACO se bazează pe contradicția dintre dispozițiile Decretului regal din 30 octombrie 1997, care prevăd o remunerație pe două niveluri pentru copiile unor opere pe suport grafic sau analog realizate în scop personal sau didactic (o remunerație forfetară și o remunerație proporțională) și articolul 5 alineatul (2) literele (a) și (b) din Directiva 2001/29, potrivit căruia statele membre care introduc dreptul de reproducere în legislația lor li se permite să prevadă excepții de la acesta.
- 3 Ca răspuns la Hotărârea din 12 noiembrie 2015, Hewlett-Packard Belgium, C-572/13, în care Curtea a statuat că articolul 5 alineatul (2) literele (a) și (b) din Directiva 2001/29 se opune sistemului de reprografie, conceput de Belgia, bazat pe aplicarea unor remunerații forfetare, COPACO a întrerupt plata facturilor sale între noiembrie 2015 și ianuarie 2017. În martie 2017, a intrat în vigoare noul regim belgian de reprografie. Prin urmare, facturile neplătite sunt anterioare intrării în vigoare a noului regim.
- 4 Potrivit COPACO, articolul 5 alineatul (2) literele (a) și (b) are efect direct.
REPROBEL contestă caracterul necondiționat, clar și precis al articolului 5 alineatul (2) literele (a) și (b) din Directiva 2001/29, deoarece statele membre li se lasă libertatea, la propria discreție, să prevadă sau nu limitări și să definească caracterul echitabil al compensației. COPACO susține, împotriva acestei poziții, că circumstanțele exacte ale acestei dispoziții și cerința ca ea să fie necondiționată, clară și precisă s-au concretizat prin interpretările Curții pe care le-a generat această dispoziție.
- 5 În plus, REPROBEL consideră că, din mai multe motive, nu este o entitate de stat. COPACO are o viziune opusă.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 6 Instanța de trimitere precizează că, în principiu, dispozițiile unei directive au efect direct asupra legislației statului membru numai după ce acestea au fost transpuse în dreptul național.

Prin Hotărârea din 18 noiembrie 2004, statul belgian a fost muștrat de Curte pentru transpunerea tardivă a Directivei 2001/29, care ar fi trebuit să fie transpusă cel târziu la 22 decembrie 2002 (Hotărârea din 18 noiembrie 2004, Comisia/Belgia, C-143/04).

În cazuri excepționale și atunci când directiva nu este transpusă în timp util în dreptul belgian și nu este posibilă o interpretare conformă cu directiva, dispozițiile naționale trebuie să cedeze în fața dispozițiilor comunitare cuprinse într-o directivă, iar dispozițiile directivei trebuie aplicate ca o normă din ordinea juridică belgiană. Așa cum reiese din punctele 4 și 5 de mai sus, părțile au opinii diferite cu privire la realizarea condițiilor care trebuie îndeplinite în acest scop.

- 7 În opinia instanței de trimitere, faptul dacă REPROBEL este sau nu o entitate de stat este important pentru a putea verifica dacă este vorba despre un conflict orizontal (între particulari) sau un conflict vertical (între un particular și stat sau organele sale). În acest ultim caz, dispozițiile unei directive pot fi invocate în mod direct. În opinia sa, sensul precis al noțiunii „entitate de stat” conduce în continuare la opinii controversate care nu sunt în beneficiul certitudinii juridice, iar clarificarea chestiunii dacă REPROBEL trebuie considerată o entitate, în sensul conferit acestui termen de dreptul Uniunii, îi revine exclusiv Curții.
- 8 În cazul în care este vorba, în speță, de un conflict vertical, dispoziții ale directivei pot fi invocate în mod direct de un particular împotriva statului sau a organelor acestuia, atunci când aceste dispoziții sunt formulate în mod necondiționat, clar și suficient de precis. Părțile sunt în dezacord cu privire la chestiunea dacă aceasta este situația în speță.
- 9 În opinia instanței de trimitere, cerința privind formularea necondiționată, clară și suficient de precisă este îndeplinită imediat ce statele membre sunt obligate să adopte o anumită conduită și/sau imediat ce li se impune o obligație de rezultat clar și precis.

Constatarea că statelor membre li se oferă opțiuni pare să nu fie incompatibilă cu condiția ca dispoziția directivei să fie necondiționată și suficient de precisă (Hotărârea din 12 februarie 2009, Cobelfret, C-138/07, și 17 martie 2022, Daimler AG, Mercedes-Bens Werk Berlin, C-232/20).

- 10 Interpretarea poate fi necesară nu din cauza caracterului imprecis sau neclar al dispoziției din directivă, ci deoarece o interpretare este în discuție într-un anumit caz concret, fără a afecta caracterul necondiționat, clar sau precis al dispoziției în cauză.

O astfel de interpretare este exclusiv în sarcina Curții, iar nu a instanței naționale.

- 11 În speță, sensul noțiunii „compensație echitabilă” ocupă un loc central, abordat în trecut în mai multe hotărâri ale Curții după o întrebare preliminară privind interpretarea mai detaliată a conținutului acestei noțiuni, deși nu s-a stabilit că este vorba despre o dispoziție formulată în mod imprecis sau neclar.

DOCUMENT DE LUCRU